

а) передача повноважень. Кілька студентів по черзі протягом невеликого проміжку часу перебирають на себе роль асистента викладача;

б) група розбивається на невеликі підгрупи по 5—6 осіб, які працюють над виробленням рішень по одному чи різним питанням, після чого проводиться обговорення в групі;

в) формування групи студентів на добровільних засадах, які самостійно до семінарського заняття готують розгляд певного проблемного питання з подальшою презентацією на занятті.

Робота в групі дозволяє різностороннє осмислити ситуацію, розвиває здатність до наукового пошуку (користуватися літературою, іншими джерелами інформації, знаходити та аналізувати необхідні матеріали), формує конструктивність — здатність пропонувати шляхи вирішення проблем, розвиває комунікативні властивості — вміння висловлювати свою думку, слухати та розуміти свого колегу, опонента.

Використання активних методів навчання на семінарських заняттях дозволяє студентам отримати значно кращі результати при написанні курсових, дипломних робіт, проводити апробацію результатів дослідження в групі.

Ефективною формою залучення студентів до творчої наукової роботи поза аудиторними заняттями є наукові семінари, профільні наукові секції, наукові і практичні конференції (як внутрішньо вузівські, так і всеукраїнські, міжнародні), конкурси наукових робіт та олімпіади, які сприяють не лише розширенню, поглибленню та зміцненню знань, а й розвитку творчих здібностей студентів. Додатковим стимулом виступають нагородження пам'ятними подарунками, преміями, публікація статей в наукових збірниках, рекомендації і допомога у працевлаштуванні, вступі в магістратуру, аспірантуру тощо.

*І. В. Брикова, асист.,
кафедра міжнародної економіки*

БАЗОВІ ПРИНЦИПИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Інтенсифікація глобалізаційних процесів на початку ХХІ ст. виступає потужним чинником модернізації освітньої діяльності. Освіта стає інструментом взаємопроникнення не тільки знань та технологій, але й капіталу, інструментом боротьби за ринок,

розв'язання геополітичних задач. При цьому дистанційні засоби навчання, що базуються на сучасних технологіях, відіграють основну роль. На сьогодні в світі накопичено значний досвід реалізації систем дистанційного навчання, що використовують комп'ютерні мережі, системи безпосереднього телевізійного мовлення та телекомунікаційні технології.

В сучасній освітній діяльності використовують три організаційні форми дистанційного навчання. Перша форма передбачає, що студенти особисто отримують завдання на різноманітних магнітних носіях (аудіо-, відеокасети, компакт-диски, дискети тощо) в залежності від рівня технічного забезпечення конкретного навчального закладу. Друга форма пов'язана з використанням глобальної мережі Інтернет та електронної пошти, через яку завдання надсилаються з навчального центру безпосередньо студенту. Однак, застосування даної форми навчання можливе лише за достатнього забезпечення студентів персональними комп'ютерами та з'єднанням з всесвітньою комунікаційною мережею. Третя організаційна форма дистанційного навчання передбачає вирішення проблеми інформаційно-технічного забезпечення учнів. Для цього створюються регіональні центри, пов'язані комп'ютерною мережею з навчальними центрами. Регіональні центри здійснюють передачу завдань безпосередньо студентам.

Освітня діяльність, заснована на використанні нових інформаційних технологій, потребує розробки якісно нового підходу до організації навчального процесу, базовими принципами якого виступають: особистісна орієнтація, формування практичних професійних навичок у процесі навчання, розвиток комунікативних здібностей студентів.

Основним принципом концепції дистанційного навчання є орієнтація на особистість. Це означає потребу враховувати, що людина не тільки здатна логічно мислити, але, разом з тим, завжди виступає суб'єктом творчості: вона здатна до саморозвитку та самовдосконалення.

Сучасна система освіти має бути активною, отже, другим базовим принципом дистанційного навчання слід вважати формування майбутніх професійних навичок студентів протягом та на прикладі навчальної діяльності. Звідси випливає потреба так організувати навчальний процес, щоб сприйняття та усвідомлення інформації студентами водночас виступали інструментом формування практичного мислення. Дієвим інструментом розвитку професійних здібностей виступає кейс-метод.

Третім концептуальним принципом дистанційного навчання виступає розвиток та вдосконалення комунікативних здібностей студента в процесі його безпосереднього спілкування з т'ютором (викладачем) в інтерактивному режимі.

Засоби навчання та передавання інформації в дистанційному режимі мають у повній мірі реалізовувати зазначені принципи. Цим вимогам відповідають сучасні інформаційні технології, зокрема використання мереж зв'язку та відкриті віртуальні навчальні заклади. Вони за своєю сутністю призначені для забезпечення самостійного виконання студентом навчальних завдань за безумовної можливості вибору прийнятних для нього темпів та форм одержання інформації, а також здійснення в будь-який час результативного зворотного зв'язку.

*С. С. Бульбенюк, канд. політ. наук, старш. викл.,
кафедра політології і соціології*

ПРОБЛЕМА ПОШУКУ І ПІДБОРУ ДОДАТКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ПОЛІТОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Обов'язковим компонентом самостійної роботи студентів з дисципліни «Політологія» є пошук і підбір додаткової літератури з визначеної кафедрою політології і соціології тематикою. Тому одним з завдань курсу «Політологія» виступає формування у студентів вмінь та навичок орієнтації в різноманітних джерелах інформації соціально-політологічного спрямування. Виконання цих завдань розширить можливості оптимізації та раціоналізації навчального процесу. Таким чином, проблема пошуку і підбору студентами додаткової літератури політологічного змісту є одним з елементів технології сучасних наукових досліджень.

Необхідно зазначити, що перелік додаткової літератури з політології є надзвичайно широким, що, безумовно, ускладнює процес пошуку та підбору необхідних джерел. Отже, потрібно акцентувати увагу студентів на тому, що додаткову літературу політологічного змісту можна класифікувати наступним чином:

— періодичні видання (найбільш популярними та затребуваними у студентів є журнали «Політична думка», «Політологічні